

Sveriges tillträde till FN:s vapenhandelsfördrag

Regeringen har i dag beslutat att Sverige ska tillträda FN:s vapenhandelsfördrag (ATT).

Regeringen har också beslutat att avge en förklaring om att Sverige kommer att tillämpa artiklarna 6 och 7 provisoriskt innan fördraget har trätt i kraft.

Riksdagen och regeringen har bedömt att bedömningsgrunderna i fördragets artikel 6 och artikel 7.1–7.4 bör beaktas parallellt med de svenska riktlinjerna för krigsmaterielexport och kriterierna i rådets gemensamma ståndpunkt 2008/944/Gusp om fastställande av gemensamma regler för kontrollen av export av militär teknik och krigsmateriel (prop. 2013/14:190 s. 21, bet. 2013/14:UU8 och rskr. 2013/14:313).

I korthet innebär den provisoriska tillämpningen följande

1. I förhållande till gällande svenska riktlinjer och den gemensamma ståndpunkten innehåller ATT en del nya eller kompletterande element vid tillståndsprövningen.

Bland annat ska vid tillståndsprövningen en bedömning göras av om det finns vetskap om att krigsmaterielen skulle komma att användas för att begå folkmord och brott mot mänskligheten enligt artikel 6.3, en materielspecifik prövning göras av om materielen skulle kunna användas för att underlätta sådana kränkningar som anges i artikel 7.1 b) i)–ii) samt en materielspecifik prövning göras enligt artikel 7.4 av om materielen skulle kunna användas för att begå eller underlätta allvarliga könsrelaterade våldshandlingar eller allvarliga våldshandlingar mot kvinnor och barn.

2. Lagen (1992:1300) om krigsmateriel, de svenska riktlinjerna och den gemensamma ståndpunkten utgår från att en tillståndsprövning görs i varje enskilt fall. Någon negativ lista, eller s.k. röda länder, finns inte uttalat i de svenska riktlinjerna eller i ståndpunkten med undantag för länder som är föremål för vapenembargo. Även artikel 7.1 utgår från att varje tillståndsprövning görs från fall till fall ("innan exporttillstånd beviljas"). Artikel 7.1 anger också att bedömningen av de kriterier

som anges i artikeln ska göras på ett ”objektivt och icke-diskriminerande sätt”. En bedömning på ett objektivt och icke-diskriminerande sätt av de kriterier som anges i artikel 7.1 borde i princip endast kunna göras vid en bedömning från fall till fall av en tillståndsansökan.

Om ett land som har tillträtt ATT redan på förhand har uttalat att landet inte kommer att godkänna några nya krigsmaterielaffärer gentemot det tilltänkta mottagarlandet finns en risk att detta kan stå i strid med landets åtaganden enligt artikel 7.1 i ATT att vid en ansökan om exporttillstånd göra en bedömning av de kriterier som anges i artikeln på ett objektivt och icke-diskriminerande sätt. För att undvika anklagelser från andra statsparter som går ut på att Sverige inte tillämpar artikel 7.1 på ett objektivt och icke-diskriminerande sätt bör ISP efter ett tillträde till ATT, liksom hittills i princip varit fallet, vara försiktigt i sina uttalanden att export till en viss stat, utöver de situationer som anges i artiklarna 6.1 – 6.3 i ATT, generellt inte tillåts.

ISP har i ett fall gjort ett uttalande på sin webbplats som innebär att tillståndsprövning av nya affärer till Pakistan inte beviljas. ISP uttalade på sin webbplats 2007 bl.a. följande. ”ISP följer noga händelseutvecklingen i Pakistan och tills vidare godkänns inga nya affärer, ingångna avtal honoreras och följdleveranser prövas från fall till fall”. Detta uttalande gäller fortfarande.

Uttalandet om Pakistan från 2007 kommer av de skäl som angetts ovan att tas bort från ISP:s webbplats. Ansökningar om tillstånd gällande nya affärer till Pakistan kommer i stället framöver att bedömas från fall till fall. I praktiken leder detta förmodligen inte till någon ändring i det faktiska utfallet när det gäller nya affärer avseende Pakistan, eftersom även en bedömning från fall till fall på ett "objektivt och icke-diskriminerande sätt" troligen för lång tid framöver kommer att leda till avstyrkanden.